

Uns objectius en el camp de l'ensenyança primària

El fet d'haver-se creat al Centre de Lectura la nova Secció de Pedagogia demostra el punt fins on arriba la inquietud de l'entitat que, seguint la línia assenyalada pels seus fundadors, d'estendre la cultura per tots els nivells socials, vetlla per totes aquelles activitats encaminades a la difusió de la cultura, que és tant com dir pel millorament intel·lectual col·lectiu.

El fet que els socis, en un nombre suficient, hagin demanat la creació d'aquesta secció és ja una mostra palpable que el vell esperit del Centre segueix viu. Aquesta secció tindrà un doble aspecte en la seva actuació: per una banda desenrotllarà activitats d'ordre interior que li són peculiars i per una altra es projectarà per tot l'àmbit local amb el propòsit d'aportar la seva col·laboració encaminada a solucionar tots aquells problemes que, de cara a l'ensenyament, pot tenir plantejats la ciutat de Reus; els posarà a la consideració de tothom i aportarà les seves idees sobre possibles solucions.

Un dels problemes que avui té plantejats aquesta ciutat i que és mereixedor d'una especial atenció és el de l'ensenyança primària. Actualment, i gràcies als poderosos mitjans d'informació, ens assabentem de tot el que passa arreu, fins als llocs més apartats, i amb certa freqüència apareix la notícia de la construcció i de la inauguració de nombrosos edificis escolars. Davant d'això, se'ns ocorre preguntar-nos què fa Reus per satisfer aquesta inquietud i aquest afany generals.

Si hi reflexionem, ens podem preguntar novament: quants anys fa que a la nostra ciutat no s'ha construït cap edifici destinat a l'ensenyança primària?

La resposta ens durà a pensar que aquesta situació no és normal. No ens guia —i ho fem constar explícitament— la idea de criticar cap actuació anterior, ni d'atribuir responsabilitats a aquells qui haurien hagut de prendre iniciatives i no les van prendre. Ans al contrari, trobem just de reconèixer que, durant els últims anys, Reus ha tingut, degut a la seva gran expansió, una llarga sèrie de problemes a resoldre, i que tots han exigut una atenció urgent. D'aquests problemes, alguns han estat resolts i alguns altres, forçosament, han hagut de suportar una llarga espera perquè ho fossin. Entre aquests últims hi ha precisament el que afecta l'ensenyança primària, el qual fins ara no ha pogut ésser objecte de l'atenció que

mereix, malgrat el to d'urgència que té el seu plantejament.

Cens escolar.—Durant els últims anys el cens escolar ha experimentat un augment considerable i per pal·liar poc o molt el problema que això ha creat s'han habilitat una sèrie de locals, que reuneixen unes condicions més o menys pedagògiques, i hi han estat posats tots els infants que materialment hi han cabut. Aquestes solucions, que són generalment inadequades, sempre han tingut un caràcter provisional; però com que no n'hi ha hagut d'altres sembla que la major part es converteixen en definitives.

Si algú volia saber quants nens hi ha avui en edat escolar i sense escolaritzar, resultaria difícil, segons em sembla, de donar-li una informació que tingués aires d'ésser exacta. És cert, però, que el nombre d'aquests infants és considerable: uns comencen l'assistència a classe als set o vuit anys; altres es posen a treballar als dotze, onze i fins i tot als deu anys; i, és clar, com que no es veuen nens pels carrers, el problema queda bastant dissimulat i aquell qui no el viu de prop es creu que no existeix.

Per altra banda, són molts els infants que estan mal atesos en classes superpoblades, locals sense condicions, etc.

Amb tot això, el moment sembla oportú per a donar la veu d'alerta i per a exposar clarament quines són les necessitats actuals de l'ensenyança, quina finalitat s'ha de perseguir i quines són les possibles solucions que poden donar-se en aquest problema que avui és viu a la nostra ciutat, perquè aquesta no es quedi enrera i en un pla d'inferioritat en la formació dels seus futurs ciutadans i perquè aquests nens d'avui no puguin tirar-nos en cara, a tots els de la nostra generació, l'abandó en què se'ls ha tingut quant a la seva formació per al dia de demà.

Què necessiten els nostres nens? —Avui, no és suficient que un nen aprengui de llegir, d'escriure i les quatre regles, com volia l'avi del «senyor Esteve». Som en un temps d'especialització en totes les activitats, tant si es tracta del treball manual com de l'intel·lectual; no n'hi ha prou amb el peonatge, ni convé: calen obrers qualificats, oficinistes aptes, industrials i comerciants degudament preparats, universitaris amb una sòlida formació..., i la base fonamental de tot això radica en la primera ensenyança, que ha d'ésser com més perfecta millor. Si aquesta ensenyança és ade-

quada s'obren fàcilment per als alumnes els estudis de grau mitjà, professional i superior i tant per a aquells que seguiran una carrera com per als que seguiran estudis de tipus professional o per a aquells que no continuaran estudis de cap mena, la primera ensenyança ha de constituir per a tots una ferma preparació, adequada a les necessitats dels nostres temps.

La nova reglamentació de l'ensenyança primària.—Per altra part, es porta a terme una transformació en l'ensenyança primària i d'ara endavant qualsevol nen que als sis anys no comenci la seva assistència a les classes i no segueixi normalment els cursos, es trobarà molt aviat en unes condicions d'inferioritat per a completar la seva formació.

Ara bé: per a portar degudament a la pràctica les ensenyances programades calen unes condicions mínimes: no són aptes les miniescoles, ni les escoles de dos, tres o quatre mestres, sinó que convé que en cada centre escolar pugui desenrotllar-se, amb mestres diferents, cada un dels vuit cursos de què consta aquesta primera ensenyança.

Es fàcil exposar problemes o criticar allò que no està bé; però no ens volem limitar en això, ans desitgem que el nostre comentari sigui constructiu. Per això volem suggerir allò que seria una solució per a aquest problema que avui hi ha plantejat. Heus ací el que, al nostre entendre, Reus necessita:

1er.: La construcció de grups escolars suficientment grans per a poder desenrotllar els vuit cursos complets de primera ensenyança, amb els corresponents parvularis. Cada un d'aquests grups

hauria de tenir un mínim de vint aules, i amb totes les dependències annexes tal com indica la llei de construccions escolars, o sia menjador escolar, biblioteca, sala d'actes, instal·lacions esportives, etc.

2on.: Aquests grups haurien d'estar repartits per les distintes zones de la ciutat, però no massa apartats del casc urbà.

Es difícil de portar-ho a la pràctica?

Tot depèn de l'amor als nostres nens, de l'interès a fer-ho i de la idea que tinguem formada sobre què és més interessant en una ciutat de la categoria de Reus.

Ultimament, i ho assenyalo amb satisfacció, ja s'ha començat alguna cosa d'això, com és la construcció d'un grup al barri Fortuny, l'anunci de la compra d'uns terrenys per a un altre; però tinguem en compte que sols arribant a aconseguir el que hem exposat ens podrem sentir satisfets de complir com cal en pro dels nostres futurs ciutadans. Si, actualment, algú tenia interès a conèixer l'estat de les instal·lacions destinades a l'ensenyança trobaria tantes coses que hi falten i tan antiquades les que hi ha que no podria evitar de sufocar-se en haver d'acceptar pels fets que, a l'any 1968, existeix una tal descurança en aquest aspecte. Es una situació que s'hauria hagut de superar ja anys enrera. I com més es tardà a posar-hi remei més costarà de posar-n'hi i més es destacarà la falta d'elements i l'endarreriment que avui tenim en el camp de l'ensenyança primària a la nostra ciutat.

MAGISTER

SECCIO DE LLETRES

Record de Mossèn Antoni Fonts

Quan el memorable fill de Reus i bisbe d'Astorga, doctor Joan-Baptista Grau i Vallespinosa, després que creat bisbe d'aquella diòcesi i consagrat a Tarragona, es va traslladar a la seva seu, va triar com a familiar seu un estudiant de Teologia natural de la veïna vila de la Selva del Camp: era Antoni Fonts i Gondolbeu. L'any 1965 es van complir cinquanta anys de la seva prematura mort i cent del naixement d'aquest humil sacerdot. Amb tal motiu vam redactar unes notes biobibliogràfiques dedicades a la memòria d'aquell clergue certament benemèrit, molt relacionat amb el bisbe reusenc com és fàcil de deduir: però

igualmente molt amic i confident de l'egregi arquitecte Antoni Gaudí. Aquelles notes són ara donades a la publicitat, una mica retardada la seva oportunitat, encara que sempre interessants per tractar-se d'una personalitat selvatana que mereix més que l'oblit; i, també, per la relació que va tenir tan directa i íntima, i tan influïtiva en la seva formació, amb els dos reusencs esmentats que cal arrenglar entre les glòries més autèntiques del Reus contemporani.

Antoni Fonts i Gondolbeu va néixer a la Selva el dia 21 de maig de 1865 i hi fou batejat l'endemà. Fill de pagesos i atret a la carrera eclesiàs-